

رهیافت‌های رفتاری در اقتصاد توسعه

مهدی فیضی

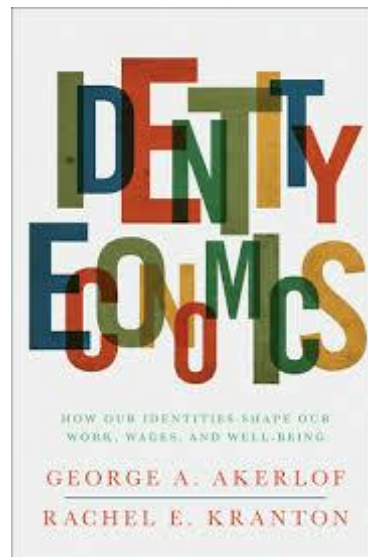
گروه اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد

رفتارهای نامتعارف فقرا

- چرا بچه‌های فقرا اغلب در مدرسه چیزی نمی‌آموزند؟
- چرا آنها از پیشگیری‌های ارزان قیمت بهداشتی استفاده نمی‌کنند اما هزینه‌های زیادی برای درمان می‌پردازند؟
- چرا فقرا کسب‌وکارهای بسیاری را شروع می‌کنند اما عموماً در هیچ‌یک از آنها رشد نمی‌کنند؟
- چرا با وجود فقر تعداد زیادی بچه می‌آورند؟
- چرا فقرا عموماً به‌جای خرید مواد غذایی پرکالری، مواد غذایی گران‌تر و خوش‌مزه‌تر می‌خرند؟
- ...

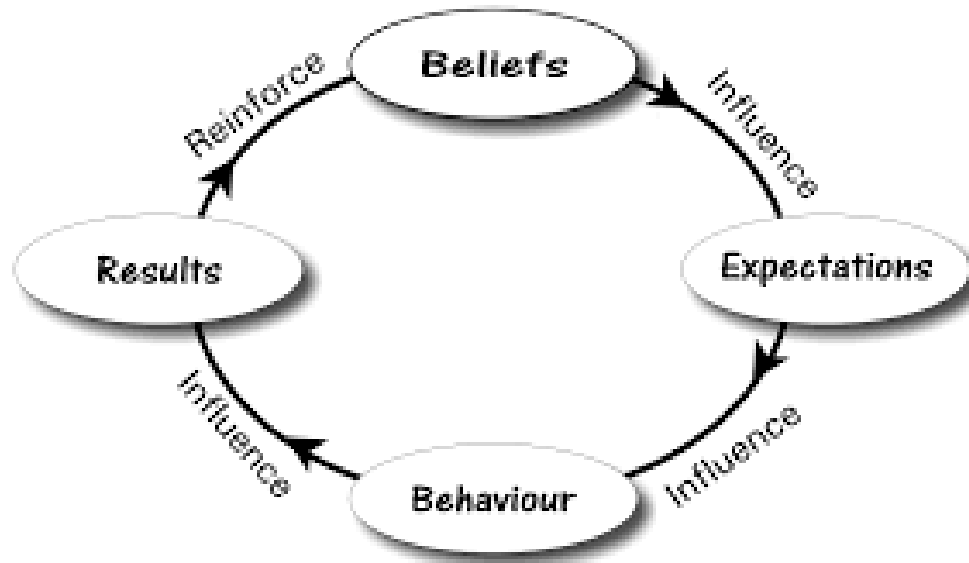
اقتصاد هویت فقر

- وابستگی ترجیحات به بافتار و هنجارهای اجتماعی
- شکل‌گیری هویت با عمل به هنجارهای متناظر با دسته‌بندی اجتماعی خودی
- باور به بی‌کفایتی و احساس ناامیدی در خودپنداره فقیر

پیش‌گویی‌های خودکامبخش

- این باورها و انتظارات می‌تواند با کاهش استفاده از موقعیت‌ها یک پیش‌گویی خودکامبخش (Self-Fulfilling Prophecy) شود
- تلاش نکردن برای خروج از فقر به دلیل باور به بازگشت به این وضع

پیش‌زمینه‌سازی ذهنی

- فرایند کمک‌رسانی به فقرا (نام موسسه) خود می‌تواند چارچوب‌های نامناسبی (فرهنگ وابستگی) ایجاد و دریافت‌کنندگان را بی‌انگیزه کند.
- پیش‌زمینه‌سازی ذهنی (Priming) با دستکاری باورها مانند ضعف زنان در ریاضیات، ضعف سالمندان در حافظه، تنبل بودن سیاهان در مدرسه و تداعی زیارت

دلایل پیروی از هنجار در اقتصاد هویت

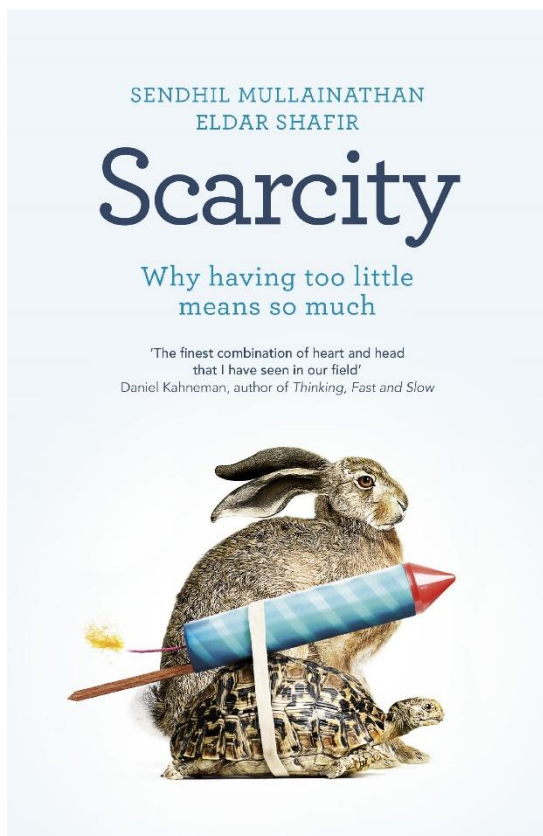
- I. کاهش ناهماهنگی شناختی (Cognitive Dissonance) با وفق دادن خود از نظر روانی با محیط‌های نامساعد
- II. نوعی علامت درباره هم‌نوایی (Theory of Conformity): تغییر در رانه‌های افراد (گرایش‌ها، باورها و کنش‌ها) برای سازگار کردن انتظارات و واقعیت
- III. سوگیری تایید (Confirmation Bias) برای تأیید باورهای پیشینی

کمیابی

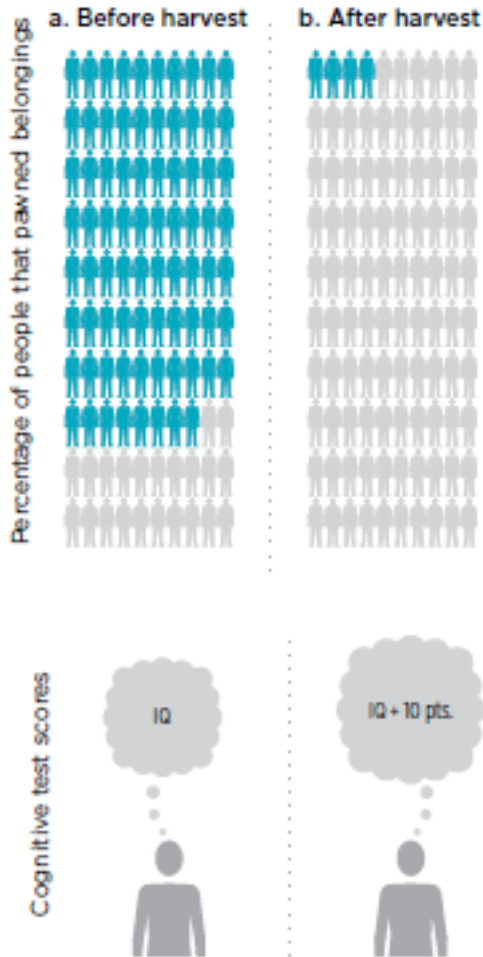
■ فقر، منجر به نوعی محدودیت در انتقال داده‌ها در ذهن یا کاهش پهنای باند (توانایی و ظرفیت ذهنی افراد برای تصمیم‌گیری)

■ **علیت معکوس (Reverse Causation):** در

واقع افراد به این خاطر تصمیمات بدی می‌گیرند که فقیرند نه این که افراد فقیر به این خاطر فقیرند که تصمیمات بدی می‌گیرند.

کمیابی

Source: Mani and others 2013.

- دلیل بسیاری از تصمیم‌گیری نادرست: انتخاب بر پایه اطلاعات و منابع کم و در شرایط با تنش بالا
- ویژگی‌هایی مانند رفتارهای فکرنشده، که بخشی از شخصیت افراد تلقی می‌شوند، شاید محصول احساس تأثیرگذار کمیابی
- استرس بسیار بالا و توان شناختی پایینی نی‌شکرکاران در هند پیش از برداشت
- تاثیر فقر بر هوش

ریشه‌های هورمونی فقر

- ریسک‌ها باعث نگرانی، ناامیدی، استرس، افسردگی، دشوارتر شدن تمرکز و کاهش ثمربخشی فعالیت‌ها
- همبستگی قوی بین فقر و سطح هورمون کورتیزول (استرس)
 - سطح پایین‌تر کورتیزول کودکان خانواده‌های بهره‌مند از برنامه پروگرسا
- تأثیر انتشار کورتیزول بر کارکردهای شناختی و تصمیم‌گیری مغز
- تأثیر کاهش عملکرد ذهنی فقرا حتی بیش از بی‌خوابی شدید

کمیابی

تصمیم‌های مهم (مانند مدرسه فرستادن کودکان) را نباید در زمان کمبود پهنای باند ذهنی (مانند زمان بالابودن هزینه‌ها) گرفت

During a moment of bandwidth need, policies should try to

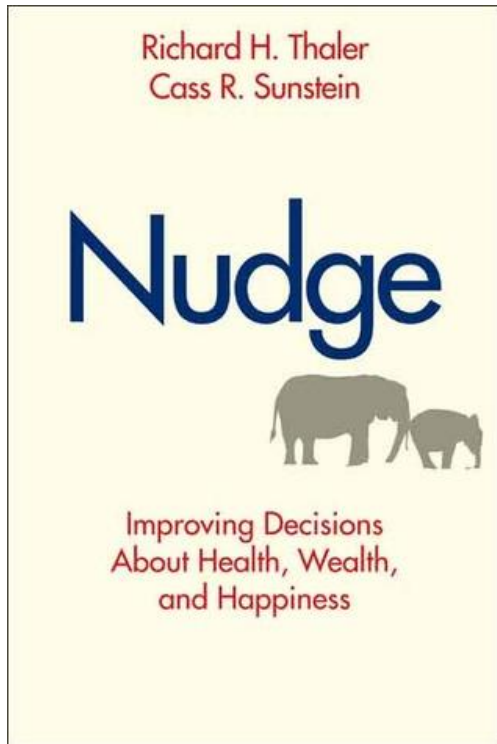
move decisions to another time or

target assistance to the time of the decision.

کمیابی

- کمیابی فراتر از وجود فیزیکی، ظرفیت ذهن انسان‌ها را می‌رباید
- تمرکز ذهن روی یک چیز: اختلال توانایی‌ها و مهارت‌های دیگر مانند توجه، خود-کنترلی و برنامه‌ریزی بلندمدت
- کمبود زمان راه بسیار خوبی برای شناخت نحوه عملکرد کمیابی
- تصمیم‌های دشوار روزانه، مالیاتی ذهنی بر منابع شناختی فرد
- خود این مالیات می‌تواند به تصمیم‌های بد اقتصادی دامن بزند و فرد را در فقر نگه دارد

تلنگر

- تأثیر بر تصمیم‌گیری افراد، بدون گرفتن آزادی انتخاب از آن‌ها، با تغییر معماری انتخاب
- راهی برای برای آزادسازی پهنای باند شناختی
- پارادوکس تلنگر: تلنگر به انسان غیرعقلانی برای تصمیم‌گیری عقلانی!
- چرخه مثبت موفقیت در چارچوب پاداش جذاب تلنگر: وقتی موقعیتی شروع به بهبود می‌کند، بهبود خودبه‌خود روی باورها و رفتار تاثیر می‌گذارد.

ناسازگاری زمانی (Time Inconsistency)

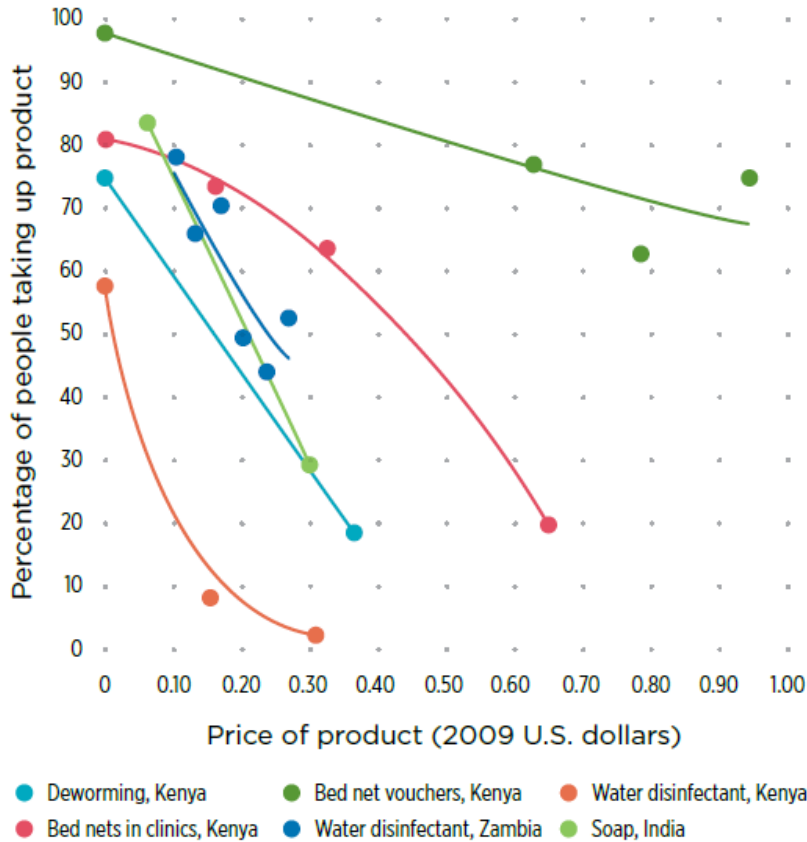
- ناسازگاری زمانی روش متفاوت اندیشیدن در مورد زمان حال و آینده، شاید به دلیل **بیش اطمینانی (Overconfidence)** به توانایی خود در آینده
- با کاهش تمرکز افراد در چرخه کمیابی: دشواری تأمل در زمان حال برای رسیدن به منافع در آینده
- **اکنون گرایی (Present Bias):** انتقال تجربه خوب (مصرف) به زمان حال و تجربه های بد (تصمیم های سخت گرفتن درباره میزان پس انداز) به آینده

ناسازگاری زمانی در تصمیم‌های فقرا

- تصمیم به مدرسه فرستادن فرزندان: هزینه‌های قطعی اکنون در برابر پاداش احتمالی در آینده نامعلوم
- پرداخت نقدی مشروط مانند برنامه پروگرسا در مکزیک
- ارائه اطلاعات در مورد نرخ بازگشت تحصیل
- نرخ پایین بیمه سلامت: بازپرداخت بیمه در آینده‌ای به‌ویژه ناخوشایند روی می‌دهد که کسی نمی‌خواهد به آن فکر کند.
- درمان‌های گران به‌جای پیشگیری‌های ارزان‌قیمت: به تأخیر انداختن هزینه‌های ناچیز تا آنها را خود فردای ما به‌جای خود امروز ما پرداخت کند
- مشوق‌هایی ناچیز در ازای واکنش زدن

تقاضای پرکشش خدمات پایه سلامت

Source: Abdul Latif Jameel Poverty Action Lab 2011.

■ می توان قیمت خدمات پایه را تا حدود صفر پایین آورد.

■ اما حتی قیمت های پایین نیز ضرورتاً به استفاده منجر نمی شود:

• همبستگی ذهنی با ارزش و کیفیت؛

• عدم تعهد استفاده با پرداخت کم؛

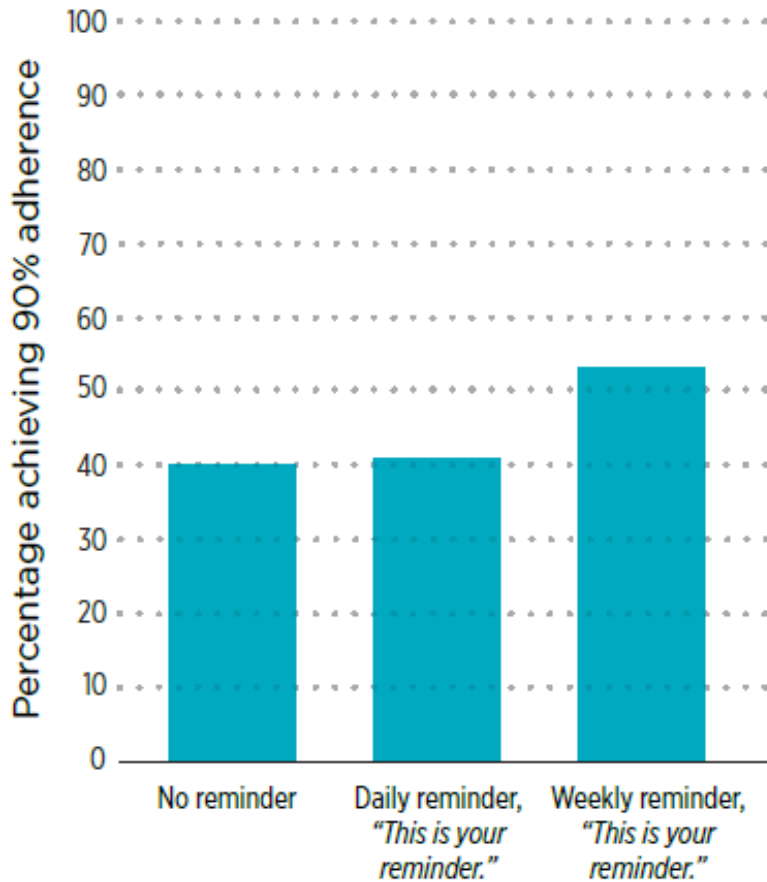
■ آسان سازی فرایند دریافت

مراقبت های پیشگیرانه برای فقرا با

استفاده از گزینه پیش فرض

(Default Option)

تلنگر یادآوری

Source: Pop-Eleches and others 2011.

■ فقرا گاه داروهای درمانی را نیز به درستی مصرف نمی کنند

■ تلنگر: پیامک های یادآوری مصرف دارو

■ یادآوری در مورد پس انداز نه چندان کارآمد و حتی با تاثیر منفی:

دوری گزینی افراد از اطلاعات ناراحت کننده

■ تاثیر دوبرابر یادآورهای مشخص (پس انداز برای خرید یخچال) در برابر یادآورهای کلی

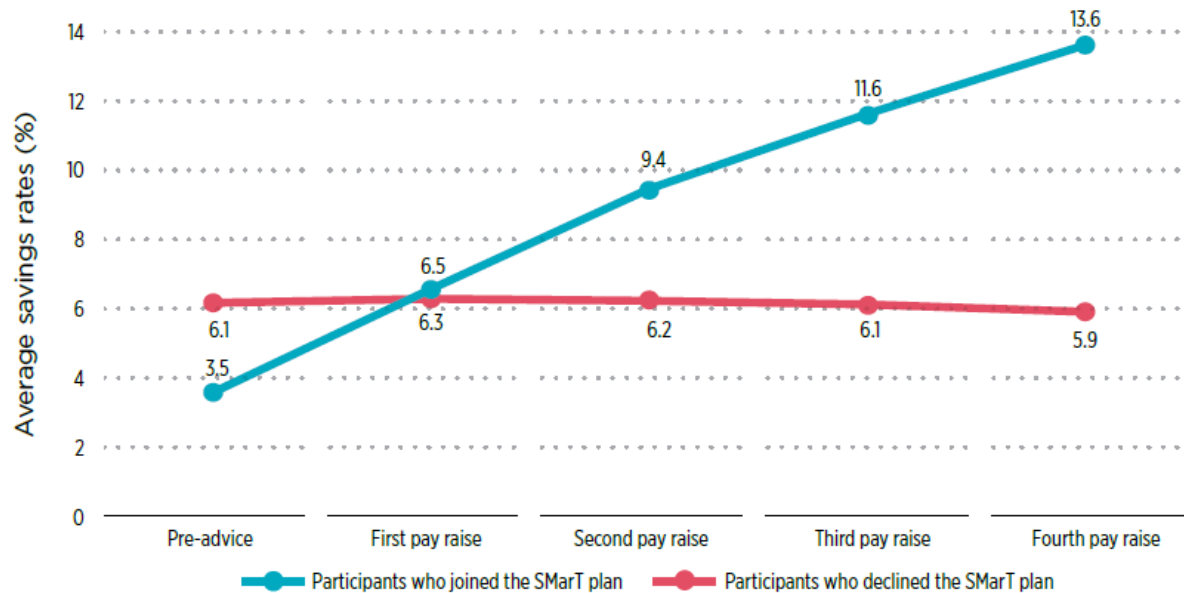
جذابیت کمتر پس انداز برای فقرا

- ناسازگاری زمانی در تصمیم های اقتصادی منجر به اهمال کاری (Procrastination)، بیش مصرفی (Overconsumption) در زمان حال و کاهش پس انداز برای آینده
- رفتارهای تکانشی و تصمیم های از روی وسوسه (Temptation) به دلیل کورتیزول بالا ناشی از تنش و کمیابی
- رفتار پس اندازی وابسته به انتظار از آینده: دور از دسترس بودن رسیدن به هدفی معین (مانند خرید یخچال)
- خرج هایی برای دوری از زندگی ملال آور

SMarT (Save More Tomorrow)

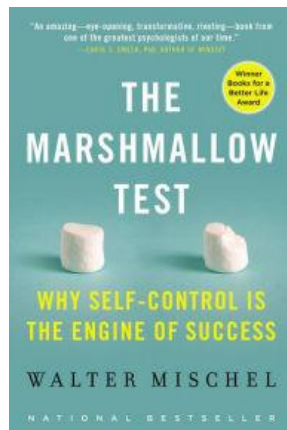
- تصمیم در مورد بده‌بستان‌ها در زمان آینده آسان‌تر از بده‌بستان بین زمان حال و آینده: بدون پیامدهای مالی در زمان حال در درآمد قابل‌تصرف
- پس‌انداز خودکار بازنشستگی از افزایش حقوق در آینده

Source: Thaler and Benartzi 2004.

Marshmallows Test

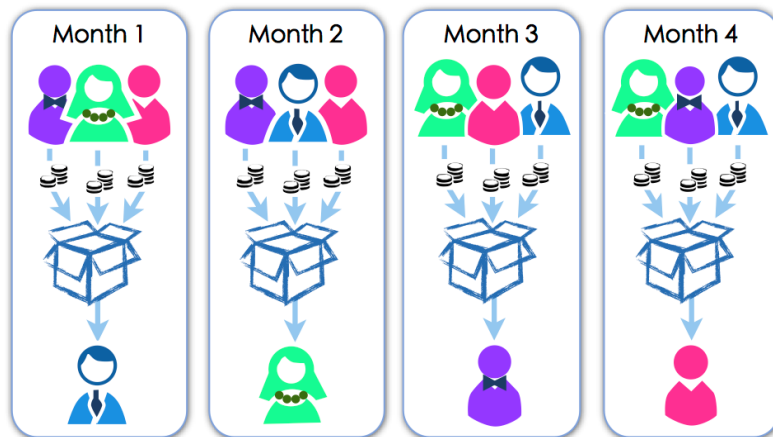
- تاثیرات ماندگار عادات و ترجیحات شکل گرفته در ابتدای زندگی در تصمیم‌های اقتصادی-اجتماعی در زمان بزرگسالی
- وضع تحصیلی و اقتصادی-اجتماعی بهتر بچه‌های شکیب‌با خود-کنترلی در آزمایش مارشمالو در بزرگسالی
- انتخاب بین زمانی متأثر از قدرت مایچه اراده (willpower) که در فقرا کمتر است

حساب‌های ذهنی (Mental Accounts)

- تفاوت پول برای افراد بسته به منبع تامین آن!
- هزینه‌کرد درآمدهای نفتی در سطح کلان و یارانه‌ها در سطح خرد
- نبود ابزارهای ساده‌کننده مانند حساب‌های پس‌انداز با تعهد (هزینه مبادله برای برداشت) در کشورهای در حال توسعه
- صندوق‌های پس‌انداز خانگی (Rotating Savings and Credit Association)

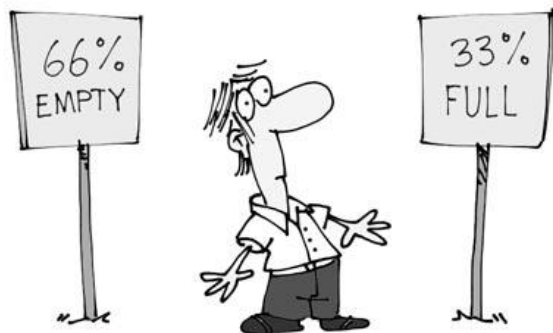
- آجر به آجر پس‌انداز کردن
- خرید کود در زمان برداشت

Functioning of Rotating Savings and Credit Associations "ROSCAs"

اثر چارچوب در تصمیم‌های اقتصادی

۱. تعداد سرمایه‌گذاری‌های موفق ۱۵۰ درصد افزایش یافت.
۲. تعداد سرمایه‌گذاری‌های موفق از ۲ هزارم به ۵ هزارم افزایش یافت.

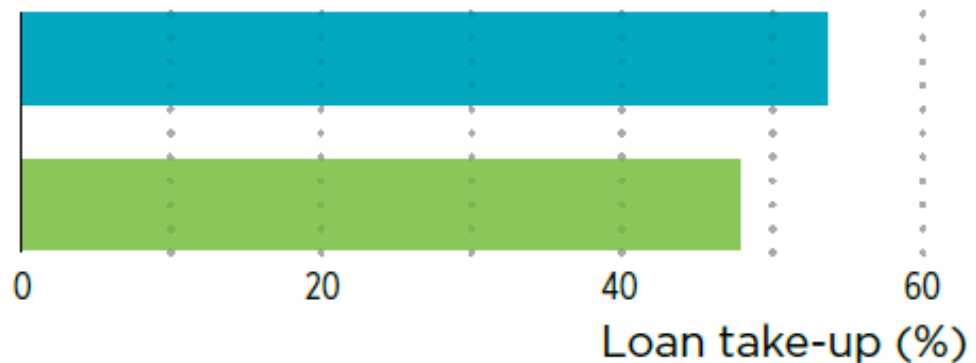
اثر چارچوب در تصمیم‌های اقتصادی

- نرخ بهره می‌تواند بزرگی و بسامد بازپرداخت را پنهان کند.
- تلنگر: بیان تعهد وام به طور مطلق به جای نرخ بهره باعث کاهش وام‌گیری گران برای فقرا

Repayments presented as:

Standard APR in % terms

Accumulated fees in \$ terms

Source: Bertrand and Morse 2011.

Note: APR = annual percentage rate.

پایان

- پیامدهای محسوس تر سوگیری‌های رفتاری در تصمیم‌های اقتصادی فقرا
- به رسمیت شناختن آنها در سیاست‌گذاری، بدون تغییرات ساختاری هزینه‌بر
- ایجاد واحدهای تلنگر برای ساده‌سازی سیاست‌ها و در دسترس قرار دادن امکانات برای کاهش پهنای باند (مالیات) ذهنی و تلنگر برای شروع آن

